

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 41/2023 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen asuntopolitiikasta ja kohtuuhintaisen asumisen edistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Maria Ohisalon / vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 41/2023 vp:

Aikooko hallitus päivittää ohjelmaansa ja sitoutua poistamaan kaiken asunnottomuuden vuoteen 2027 mennessä asuntopoliittisen kehittämisohjelman ja selvitysmies Juha Kaakisen raportin mukaisesti,

miten hallitus aikoo saavuttaa tavoitteensa poistaa asunnottomuus Suomesta, kun se samaan aikaan heikentää kohtuuhintaisen asumisen ja asuntotuotannon edellytyksiä ja

onko hallitus aikeissa muuttaa valtion korkotuen määräytymisperusteita tai ottaa käyttöön muita vastaavia keinoja parantaakseen kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa on tehty pitkään järjestelmällistä työtä asunnottomuuden vähentämiseksi. Asunnottomuuden vähentäminen on ollut mukana hallitusohjelmissa 1980-luvun puolivälistä lähtien. Viimeisten viidentoista vuoden aikana jokainen hallitus on käynnistänyt kohdennettuja toimenpiteohjelmia. Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmien aikana, PAAVO 1 ja 2 vuosina 2008–2015, asuntolat korvattiin tuettuun vuokra-asumiseen perustuvilla asumisyksiköillä ja asunto ensin – periaate vakiinnutettiin asunnottomuustyöhön. Vuonna 2016 hallitus käynnisti asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpiteohjelman vuosille 2016–2019, AUNE:n. Vuosina 2020-2022 toteutettiin yhteistyöohjelma asunnottomuuden puolittamiseksi.

Pitkäjänteinen työ asunnottomuuden kitkemiseksi on tuottanut tulosta ja asunnottomuus on laskenut merkittävästi. Vuonna 1987 asunnottomana oli lähes 19 000 henkilöä. Vuoden 2022 lopussa yksineläviä asunnottomia oli 3 686, joista pitkäaikaisasunnottomia oli 1 133.

Vaikka asunnottomuuden poistamiseksi tehtävässä työssä on saavutettu merkittäviä edistysaskeleita, asunnottomien määrän vähentäminen ei ole viime vuosina edennyt tarpeeksi nopeasti.

Jokainen asunnoton on liikaa ja jokainen ihminen ansaitsee oman kodin. Siksi Orpon hallituksen asuntopolitiikan keskeisenä tavoitteena on pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen vuoteen 2027 mennessä. Kaiken asunnottomuuden vähentäminen on tärkeää, mutta olennaisinta on heikoimmassa asemassa olevien pitkäaikaisasunnottomien tilanteen parantaminen. Hallitusneuvotteluissa päätettiin kohdistaa resursseja ja fokusoida hallituksen asunnottomuusaiheinen ohjelmatyö erityisesti pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen, jotta tavoite voitaisiin vihdoin saavuttaa. Lyhytaikaista asunnottomuutta, joka johtuu esimerkiksi avo- tai avioliiton päättymisestä, hallitus torjuu muun muassa panostamalla asuntomarkkinan toimivuuden ja riittävän asuntotuotannon edistämiseen, jotta jokainen ihminen voi löytää omia tarpeitaan vastaavan kodin nopeasti.

Hallitusohjelman mukaisesti ympäristöministeriö käynnistää syksyn aikana ohjelman keskeisten ministeriöiden, kaupunkiseutujen, hyvinvointialueiden ja järjestöjen kanssa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi. Ohjelmalla vahvistetaan valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien välistä yhteistyötä ja toimivien käytäntöjen jakamista asunnottomuuden poistamisessa. Asunnottomuuden poistamisessa otetaan huomioon erityisesti nuoret asunnottomat ja edistetään nuorten tuettujen asumisyksiköiden perustamista. Työhön on varattu rahoitusta osana hallitusneuvotteluissa sovittua sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kokonaisuutta.

Asunnottomuuden ennaltaehkäisy on laaja kokonaisuus, joka liittyy mm. asuntotuotantoon, vuokraustoimintaan, asumisen onnistumista ja arjen hallintaa tukeviin palveluihin, työllisyyteen ja yksilön taloudenhallintaan, perheiden hyvinvointiin ja kotoutumiseen. Mikään taho ei yksin pysty poistamaan asunnottomuutta Suomesta. Asunnottomuuden poistamiseen tarvitaan entistä monialaisempaa ja riittävästi resursoitua yhteistyötä. Asunnottomuuden poistaminen edellyttää, että monialaista ja tavoitteellista työtä tehdään jatkossakin sekä asumisen tukemisessa ongelmia ennaltaehkäisevästi, asunnottomuuden aikana ihmisten perustarpeisiin vastaamiseksi, että asunnottomuuden jälkeen sen uusiutumisen ehkäisemiseksi. Sote-palveluissa keskiössä ovat erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus ja toimivuus. Erityistä painoa on laitettava haavoittuvimmassa asemassa olevien ja marginaalissa elävien ihmisten tavoittamiseen ja auttamiseen.

Hallituksen tavoitteena on kohdistaa asuntopoliittiset tukitoimet niitä eniten tarvitseville: muun muassa asunnottomille ja asunnottomuuden uhatta oleville. Tätä tavoitetta edistetään mm. valtion tukemien asuntojen tuloajoilla, joilla varmistetaan, että valtion tukemat asunnot kohdistuvat niille, joiden ei ole mahdollista saada asuntoa markkinoilta. Nykytilanteessa valtion tukemien asuntojen kohdistamisessa eniten tarvitseville ei ole täysin onnistuttu.

Olen asettanut selvitysryhmän, jonka tehtävänä on hallitusohjelman mukaisesti arvioida valtion tukeman asuntotuotannon merkitystä ja kehittämistarpeita. Odotan ryhmältä analyysia ja toimintapidesuosituksia siitä, miten valtion tukemaa asuntotuotantoa tulisi kehittää tulevaisuuden

tarpeisiin siten, että järjestelmä edistäisi mm. työvoiman liikkuvuutta, segregaaation torjuntaa ja julkisen talouden kestävyyttä.

Helsingissä 18.9.2023

Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen

VN/25041/2023-YM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: